

Corespondența Română

APARE ÎN TOATE DILELE DE LUCRU

ABONAMENTE

LA

Corespondența Română

ÎN ȚARĂ		ÎN STREINĂTATE	
Pe 12 luni	30 lei	Pe 12 luni	40 lei
" 6 "	15 "	" 6 "	20 "
" 3 "	8 "	" 3 "	10 "

TARIFUL ANUNȚURILOR

Pe paginile 7 și 8 . . . . . linia 40 bani.
Pe celelalte pagini după învoială.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

Bulevardul Elisabeta 117

PĂCĂTOȘII

Rațiunea de a fi a actualului guvern este, — așa a dis chiar d-l Lascar Cărgău, — să vindece țara de „păcătoșile” guvernului care a fost. Nu mai încapă nici o îndoială, că rațiunea de a fi a viitorului guvern este să scape țara de „păcătoșile” actualului guvern. Soarta României este, precum se vede, să treacă din „păcătoșă” în „păcătoși”.

Acum vre-o 16 ani și mai bine, așa ne spune *Timpul*, o asociațiune compusă de elemente destul de eteroclitice se formase pentru a restitui de la putere un partid, care, după ce întemeiasă România modernă, avusese și onoarea de a asigura Dinastia pe tronul ei pus într'un pericol serios de unii răsvrătitori. Această asociațiune, această *colectivitate* de inteligențe, de interese, și de..... poftă, ajunsese, sub direcțiunea născută om de o valoare politică netăgăduită, la realizarea completă, nemărginită a tuturor dorințelor sale. Un noroc orbesc, un concurs de circumstanțe nu se poate mai favorabile îi ajuta. Și întăriți prin faptul brutal (a cărei brutalitate știau s'o îndoiască la nevoie) al posesiunii puterii într'un timp foarte îndelungat, ajutați prin greșelile adversarilor lor, ei păreau a-tot-puternici și asociațiunea părea pe cale de a deveni partid.

Sunt niște imbecili aceia, care cred, că în timpul de la 1876 până la 1888 țara aceasta a fost guvernată de un partid cu vederi și scopuri bine determinate. Nu! Ioan Brătianu, Michail Kogălniceanu, Costache Rosetti nu erau, în adevăr, de cât șefii unor cete de brigandă, care s'au unit ca să răstoarne partidul ce a creat România modernă, și apoi să facă jaf în averea publică și să devie din „sans-culoși” milionari și archimilionari. — Partid, în adevăratul înțeles al cuvântului, e în România unul singur, cel reprezentat de „*Timpul*”.

De oare-ce acest partid, singurul, e astăzi foarte încurcat și ar pute să fie mai curînd orî mai târziu nevoit a trece ear în opozițiune, un alt organ guvernamental, „*Tara*”, publică în numărul de la 21 Noembrie a. c, un articol asupra regimului „*extra-parlamentar*”. E lucru firesc. Dacă nu e în țară de cât un singur partid, nu se poate constitui, când acest partid trece în opozițiune, decât un guvern extra-parlamentar.

N'avem însă de cât să citim organele de publicitate ale opozițiunii, pentru ca să ne încredințăm, că în adevăr numai opozițiunea e partid. Susținătorii actualului guvern „*personal*” sunt o „*asociațiune*”, o „*colectivitate* de inteligențe, de interese și de poftă.”

Celelalte urmează de sine, și rezultatul firesc ar fi, că nu e în lumea aceasta popor mai nemernic decât cel românesc.

După îndelungate veacuri de suferințe, au ajuns în sfîrșit și Români să fie ei singuri stăpâni pe o bucată de pământ. Și aici însă nu cei mai buni, ci cei mai mișei dintre dînșii au stăpânirea: om cum se cade, patriot adevărat, Român cu durere de neam nu se poate ridica în țara aceasta la suprafață, și Regelui Carol I, nu-i rămâne de cât să facă, cum ar dice „*Adevărul*”, tovărășie când cu una, când cu alta dintre bandele de tâlhari.

E trist afară din cale adevărul acesta, dar adevăr trebuie să fie, când e afirmat din atâte părți și cu atîta autoritate.

Noi credem cu toate acestea, că ar fi mai bine, dacă n'am mărturisit atît de des acest adevăr rușinos: ne aud vecinii, și ne merge vestea; ne aud copiii, și își pierd de tineri toate iluziunile, toată încrederea în viitorul țării și tot avîntul patriotic.

E mai presus de toată îndoiala, că în timpul celor din urmă câte-va decii de ani România a făcut oare-eare progrese. Deși ministrii de război au fost un fel de haiduci, armata română a devenit o armată în înțelesul adevărat al cuvîntului. Deși ministrii de finanțe au fost un fel de pungăși, veniturile țării s'au sporit. Deși organizată și condusă de niște escrocii în toată regula, „*Banca Națională*” a României a devenit un foarte sigur și „*independent*” regulator al vieții noastre economice. De și organizate de un om de o patentată ignoranță, căile ferate, vămile și monopolurile noastre merg bine. Am avut și noi Români „*un noroc orbesc*”, „*un concurs de circumstanțe nu se poate mai favorabile*”, ne-a ajutat și pe noi. Să lăsăm tinerimii noastre nădejdea, că tot ast-fel are să fie și în viitor.

E ce-va în aer. Bate, par că, peste toată Europa un fel de crivăț, care aduce crize ministeriale: unde stă scris, că spre țara noastră n'o să se abată vîntul acesta. Se poate, mai ales aici multe sunt cu putință. Să lăsăm dar marelui mulțimii de nepricepători mîngăierea, că sunt oameni cum se cade și între ministrii care se vor retrage, și între cei ce vor ave să vie în locul lor.

Proletariatul inteligenței

Țara noastră, ca orî-care altă țară, pășind pe calea spinoasă a progresului și civilizațiunii, trece *volens-volens* prin toate zăgăsurile și stăvilarele ce pururea au oprit și opresc omenirea civilisată de a eși de pe cărări înguste pe calea cea mare și largă, care duce spre scop.

La noi, ca și aiurea, între multe alte rele, s'a născut și crește mereu o clasă de oameni, cunoscută sub numirea de *inteligentul proletariat* sau, precum 'la numit reposatul Ion Brătianu, proletar în haine negre. Oamenii din această clasă sau pătură socială se recrutează acum prin rândurile oamenilor din toate straturile sociale: fi de boeri, desmoșteniți de orî-ce avere, risipiți de părinți, fi de comercianți, industriași, aruncați pe arena vieții fără o lăscăie în buzunar, fi de meseriași, care părăsind meseria părinților, s'au făcut scriitori, copisti, diariști, meditarii, corectori etc, fi de țărani, care au plecat din sat și, trăind un timp oare-care pe la orașe, au mai au curagiul de a apuca coarnele plugului—, toți acești tineri, mulțumită școlilor noastre, care 'i au împănăat creierii cu un talmeș-balmeș de cunoștințe reslețe, formează falangele din ce în ce mai numeroase ale *proletariatului nostru inteligent*.

Intr'un mod, de și vag, dar totuși foarte simțitor, tinerii aceștia ieșiți din școlile noastre primare și secundare, nu ved și nu pot vedea scăparea lor în alt mijloc de cât acela de a pune mîna pe ceva parale.

— Atunci, când voi avea ceva parale, dice acești tineri, voi face cutare orî cutare lucru, voi îmbrățișa cutare orî cutare carieră.

Lucru firesc că aceste cuvinte sunt rostite de către oameni, care nu aparțin de loc, prin modul lor de a-și înfățișa viața, la mulțimea muncitoare. Dar de la cel d'întîi tiner, care posedă certificat de trei-patru clase gimnasiale până la cel din urmă notar de sat—fie care nu se gîndește de cât la aceasta.

Satimi de bacalaureați, sutimi de elevi de gimnasiale, sutimi de băieți, care au învățat ceva carte, pe fiecare an, ce trece într'u în cadrele, deja destul de mari ale acestui proletariat al inteligenței. Intrând în viață, acești tineri sunt convinși, că pot pretinde, că au dreptul câștigat de a pretinde de la societate mijloacele necesare pentru traiul lor. Ne știind a munci sau ne pregătiți pentru vr'o muncă roditoare, ei sunt convinși, că au dreptul imprescriptibil la viață, și prin urmare la o bucată de pâine, fără a descinge în rîndurile poporului muncitor, fără a lua în mînile lor delicate o unealtă de muncă productivă.

Ne exagerând, putem dice, că în țara noastră avem în momentul de față peste 100.000 de oameni din această categorie, și numărul acesta curge mereu într'o proporțiune uimitoare. Burocrația noastră, comercianții, preoțimea, boierii și eiocii de toate gradele și treptele nasc copii cu grămada, fără a se gîndi serios la viitorul

lor. O mare parte din acești copii, ne având absolut mijloace de a căpăta cunoștințe serioase, de a deveni apți pentru o muncă productivă, caută mai cu seamă căile piezișe, pentru a învinge în luptă pentru existență, din ce în ce mai aspră. Numeroasele „mătușe“ „bunice“ și „unchii“ etc. etc. din aceste straturi sociale sunt înconjurați de nepoți și nepoate, care, neisprăvind clasele gimnasiale sau chiar isprăvindu-le, se hrănesc din fărâmiturile ce se mai găesc pe ici pe colea în casele rubedeniei. Cu chiul și vai aseste «mătușe» și «unchi» isbutesc din când în când a viri câte un nepot pe la primărie ori tribunal, iar câte o nepoată ca profesoară. Dar și acest din urmă recurs e aproape sfârșit; el nu mai poate satisface mulțimea mereu crescândă a proletariatului nostru inteligent, mai cu seamă pentru că școlile secundare din an în an varsă pe arena vieții un nou contingent de aspiranți la „pâne privilegiată“.

În afară însă de *idealul burtei*, care preocupă, lucru firesc, pe proletariatul nostru inteligent, fiecare din acești tineri mai este cuprins și de alte gânduri, care nu sunt exclusivamente pendente de stomach. Un tânăr bacalaureat un, băiat cu sease clase liceale, nu poate să nu se gândească, de pilda, la faptul, că i este foarte greu a satisface apetitul său pe o cale legală și într'un mod temeinic; el nu poate să nu mediteze asupra faptului, că singura uneltă de care dispune, eșind din școală, este caligrafia; dar de asemenea el nu poate să nu știe c'această marfă este foarte deprețuită deja și că pentru a căpăta un locșor de copist, trebuie «protecție», «sprijin» și prin urmare umilinta, înjosire, slugărnice. Alături cu dezvoltarea acestor vicii care îl degradează, în sufletul său să desceaptă și crește învidia pentru cei fericiți. Invidia crește cu atât mai mult, cu cât tânărul observă că adese-ori cei favorizați de soartă sunt mai puțin inteligenți de cât dânsul. Privind la pătura socială suprapusă, tinerii noștri cu patru clase gimnaziale compară ignorința celor de la cârma afacerilor publice, apetitul lor cu apetiturile oamerilor privilegiați, pofta lor de a trăi bine cu pofta celor favorizați, — și făcând comparație, conchid firește, cum că totul consistă în a «avea ceva parale» în a «se căpăta cu ori ce preț» Deslegarea enigmei pentru dânsii se prezintă sub masca unui *hapen gewesen* «bagă mâna în buzunar».

Încetul cu încetul se formează în tineretul nostru un codex *sui generis* al moralității curente, de preceptele căruia acest tineret se călăuzește.

A pune capăt desfriului, a vindeca gangrena, care ne roade, a descepta în inima tinerilor conștiința de bine — este opera patriotică de cea mai mare importanță.

Pentru această operă trebuie să lucrăm cu toții; pentru această operă trebuie neapărat reformată școala noastră publică, dând tinerimii mai puțină știință, dar mai multă educație patriotică.

Coloniile ungurești în Banat

Parlamentul din Pesta s'a ocupat d'ilele aceste cu un proiect, care prevede aședarea de coloni maghiari în părțile Ungariei locuite din străvechi și în mase compacte de naționalitățile nemaghiare, cum și strămutarea în Ungaria propriu disă a țăranilor nemaghiari, care n'ar ave și ar dori să aibă pământ. Cum reiese din discuțin-

nile urmate asupra acestui proiect, maghiarii pun mare preț pe această măsură nouă, de la care ei așteaptă o repede înaintare a maghiarisării, zadarnic încercată pe alte căi.

Negreșit, această măsură va fi foarte vexatorie pentru țăranimea naționalităților din Ungaria, căreia îi va închide puțința cumpărării de pământ în apropiere de locurile sale; într'adever, de-acum Statul nu-și va mai vinde moșiile, pe care le posedă într'acele părți, decât exclusiv colonilor maghiari, cărora li-se vor mai da și alte avantagii. Pe de altă parte, firește că mulți din nemaghiarii strămutați între nemaghiarime, vor fi perduți pentru naționalitatea lor. Un lucru însă tot atât de sigur, este, că maghiarisarea nu va face un pas înainte prin așezarea colonilor maghiari între popoarele maghiare. Experiența făcută pe un picior destul de larg până aci cu prisos o dovedește.

Intr'adever, ideea promovării maghiarismului prin coloni trimiși între nemaghiari, și în special între români, numai nouă nu este. Acum întâia oară ea se intrupează în lege, dar se aplică deja de vre-o cincisprezece ani, fie de Stat, fie de particulari, fără să dea roadă.

Am avut anul acesta, făcând pe vară o scurtă călătorie prin Banat, prilej să ved mai multe sate de coloniști maghiari stabiliți între români. În Ardeal, Statul nu posedă domenii multe și proprii colonisării; dar în Banat și în Țera-Ungurească se lucrează foarte demult în sensul acesta. Sunt sate de coloni întemeiate de 40 ani deja, altele de 20 de ani, altele acuma în formațiune. Este deci o lucrare statornică, continuă și care permite observațiunea, studiul.

Întâia observațiune, care mi s'a impus de la sine, îndată ce am vedut vre-o patru colonii de aceste, a fost că, pe măsură ce anii trec de la întemeierea lor, pe aceeași măsură satul scade și în poporațiune și și în prosperitate. Sunt colonii care, începând cu 400 de familii în 10 ani ajung la cel mult 200 de familii, care abia își duc viața de aci pe mâne, cu chiul cu vai. Frumoase la arătare, când sunt noue, cu casele lor mari, bine aerate, cu ferestrele largi, cu hambare încăpătoare, aceleași sate, după ce anii trec la mijloc, își inspiră milă pentru sârmanii lor locuitori, prin dărăpănarea completă a caselor și dependențelor, prin părăgînirea grădinilor și disparițiunea ori-cărei urme de bun traie. Am vedut astfel comuna Szendelak, colonie aședată acum 40 de ani și care, după spusa țăranilor români vecini, cu care am vorbit, era un sat model pe vremea întemeierii sale. Acum mai nu era casă în tot satul cu acoperemintul întreg; ploile și ninsoarea puteau petrunde în voie prin spărturile enorme ale șindrilor de pe case; iar vântul nu găsea nici o împotrivire în pereții borteți. Prin grădini creșteau buruienii cât omul, iar copacii prăpădiți și piperniciți arătau că de mult mâna omului nu-i mai curățase și nici nu-i mai îngrija. O năruitură mare în mijlocul satului, patru pereți pe jumătate căduți, care se ridicau jalnic de-asupra mormanelor de pământ bătut, amestecat cu olanele și cu șindrii acoperișului prăbușit de tot, reprezentă ceea ce fusese odată biserica coloniei, pe care sâtenii o lăsaseră, în lipsă de mijloace negreșit, să se prăpădească. Nici biserica! Jur împrejur însă, pe valea frumoasă a Timișului, satele românești se înșiruesc unul după altul frumoase, prospere, bogate.

Szendelak-ul nu este o excepțiune. Puțin mai departe de dinsul, într'o altă direcțiune, s'a stabilit mai în urmă o altă colonie, Philip-háza. Români din jur cunosc acest sat sub numele batjocoritor de *Căt-poți*,

care îi vine de la împrejurarea, că locuitorii lui nu sunt încă oameni statornici, ci vin, stau un an doi, și se grăbesc să plece, pentru-ca imediat apoi stăpânirea, mâni-oasă că nu-i poate ține, dar neavând ce face, să trimită alții în locurile. Românii, observatori glumeți din fire, luând aminte la ceea continuă perindare de coloni, îi întrebau tot-deauna pe noii veniți: — Ei, d-ta, jupâne, cam cât ai gând să stai pe aici? — *Căt poți*, răspundea colonul într'o românească stricată, din care înc-pea să învețe a rupe două-trei vorbe încă din primele zile ale aședării sale în sat. *Căt poți* aci, *căt poți* mâne: *căt poți* a rămas numele satului, a căruia prăpădire materială poate rivalisa cu aceea a Szendelakului.

Totuși, multe și mari ajutoare se dau de către stăpânire colonilor. Li se dă pământ pe prețuri eftine, câte 16-32 jugere și loc de casă în preț mijlociu de 120 florini jugerul, și cu ușurință de plată, căci nu li se cere de cât 3 păua la 4 florini de juger pe an ca amortisare; li se dau bani pentru vite, li se dau lemne pentru case; ceva mai mult, pe alocurea chiar li s'au clădit casele, și colonii numai cât s'au aședat de a gata într'insele, în fine administrația le stă tot-deauna într'ajutor și îi sprijinește în tot modul. Acum în urmă de oare ce în multe colonii se constata că coloni preferau, după un an doi de încercare, să vindă românilor pământul și să-și ieia lumea în cap, s'a luat o măsură, care-i împiedică de a-și instrăina locurile. Cu toate aceste, nici ajutoarele statului nu le-au folosit și nu le folosesc mai nimic.

Și este firesc. Maghiarii pornesc de la o premisă cu totul falsă, atunci când speră să promoveze maghiarisarea prin coloni trimiși între naționalități. Ei pun înainte, ca un lucru câștigat, superioritatea culturală și morală a acelor coloni, de la care civilizațiunea ar trebui să radieze asupra satelor vecine locuite de nemaghiari și să-i atragă pe aceștia la cunoștința limbii maghiare, să le inspire dragoste pentru maghiarism. Însă superioritate culturală și morală nu există la acii coloni.

Maghiarii nu sunt destul de numeroși nici ca să poporeze ei toată câmpia Ungariei. Pe toată ziua se stabilesc acolo, coloni străini, mai ales nemți. Așa fiind, colonii lor nu sunt niște oameni harnici destoinici și vrednici din toate punctele de vedere, viguroși și fricește și intelectualmente, pe care numai lipsa locului de cultivat să-i împedice a trăi în țara lor și să-i silească a emigra. Loc au destul în Ungaria propriu disă, dar n'au voie de a lucra și n'au nici pricepere de lucru. Sunt cu alte cuvinte elementele de pe urmă ale națiunii maghiare.

Trimiși între naționalități, care sunt din străvechi aședate pe teritoriile lor, care deci au ocupat locurile cele mai bune, coloniști capătă în cele mai multe casuri terenuri, care cer multă muncă până să fie aduse în stare de a renta. Aceasta o poate face țăranul deja stabilit unde-va și care, în afară de telina ce trebuie să lucreze cât-va timp aproape fără nici un profit, își trage de aiurea mijloacele de trai; dar cel care are numai pământ țelină?

Acela se plânde continuu de starea sa precară, cum fac noii coloni aduși anul trecut abia lângă Făget și care deja se tânguesc, că au prea mult de lucru și amenință să părăsească și case și loc și tot, pentru-ca trebuie să curățe de buturugi, să spargă și să ingrase bine pământele ce li s'au dat de stat.

De altă parte vechii locuitori își au de mult stabilite relațiunile lor între ei; puțin le pasă deci de noii sosiți, nu ei au nevoie de aceștia, fără de care și în trecut au trăit, în vreme ce coloni în mod na-

tural trebuie să lege relații cu primii ocupanții ai pământului, să le învețe limba, să le respecte obiceiurile și încet încet să se apropieze parte din moravurile lor. Și ast-^{fel} se întâmplă că nu este colonie ungurească mai veche în Bănat, unde să nu se vorbească mai mult românește de cât ungurește. Fără să mai ținem seamă de marea rezistență a românului la ori-ce proces de desnaționalizare, unită cu calitatea lui de a întinde asupra altora, grație culturai sale, superioară ori-ce s'ar dice, influența românească, — singure relațiile din nice nevoite ale colonilor, aduc acest rezultat. Zadarnic luptă și preoții și învățătorii unguri din colonii contra acestui proces natural, fatal. Lăcrurile au ajuns deja acolo în unele colonii, că adesea colonii maghiari chiamă pe popa românesc din satul vecin ca să le facă sfeștăni, să le cetească molitve la boală și dau lumânări și colaci la bisericile românești pentru sufletele morților lor. Ritul calvin e prea simplu, în vreme ce slujba ortodoxă impune mai mult imaginației lor simple.

Întâiul care a avut ideea colonisării cu maghiari a teritoriilor locuite de nemaghiari a fost un oare-care Dezső din comitatul Aradului. Proprietar al unui întins domeniu, el a întemeiat, pe cheltuiala sa, fără să reclame un ban de la colonii, un sat nou de maghiari, alături de satele românești existente până atunci și a cărora vedere îl supăra din cale afară. Dece ani mai târziu sârmanul româno-fob Dezső a avut durerea să constate că pământurile, casele, dăruite de el cu atâta mărinimie, trecerau deja în mâinile românilor vecini, care le cumpărau cu bani gata de la colonii mențiți să-i maghiarizeze, și că în tot satul de 200 familii mai erau abia câte-va maghiari.

Tot așa se întâmplă guvernului maghiar cu colonii săi. Nu prin ei, oamenii de strinsură, s'a maghiarisat un singur Român. Ei, sârmanii, plâng însă adesea după pusta largă și întinsă, arsă de soare, pe care o vinturau în lung și în larg, care nu le cerea nici muncă, nici osteneală, în schimbul hranei, slabă nu-i vorbă, pe care le o da.

Tochmai prin aceasta se introduce însă cea mai neomenoasă corupțiune în ținuturile colonizate, de oare-ce guvernul nu numai despoaie pe vechii pămînteni dar face tot-odată și cele mai necredute nedreptăți, ca să susție în mod artificial coloniile maghiare.

Dintr'acest punct de vedere coloniile maghiare concituesc unul din cele mai rele atacuri aduse naționalității române, precum cu fapta voii arăta într'un articol viitor, în care tot-odată mă voi ocupa de noul proiect votat de camera din Pesta.

Cezar Colescu-Vartic

ȘTIRI DIN STRĂINĂTATE

FRANȚA

Erî noul Cabinet francez și-a cetit declarațiunea în Cameră. Depeșele *Agenției Române* ne spun că la Cameră era mare îmbulzeală de public. Tribuna diplomatică era plină. D-l Casimir Pèrier a citit declarațiunea ministerială, al cărui cuprins în resumat este următorul:

Declarațiunea constată, că nici odată Franța nu și-a afirmat mai mult de cât acum alipirea ei la Republică și ura ei pentru regimul reacțiunii, cum și respectul ei pentru libertatea gândirii și a conștiinței; nici odată ea n'a condamnat mai energic politica formulelor abstracte; nici odată n'a reclamat cu atâta putere menținerea ordinii, în fața teoriilor oare-cărora școale. Guvernul se va conforma

dorințelor Franței, introducând în direcțiunea afacerilor publice unitatea și statornicia de vederi. În contra doctrinelor socialiste nu va opune disprețul, ci acțiunea mănoasă a puterilor publice. Cabinetul recunoaște necesitatea unei mai drepte repartisări a impozitelor.

Printre reformele financiare, declarațiunea ministerială anunță mai cu seamă revisuirea cadastrului, modificarea regimului băcurilor spirtoase, regularea relațiilor băncii Franței cu guvernul. Acesta va veni în ajutorul agriculturii și industriei; se va ocupa cu creditul agricol și cu asigurările agricole. Va de pune un proiect de asociațiune și va studia proiectul pentru Casa de retragere a muncitorilor. Va continua opera economică a legislației precedente. Va respinge separarea bisericii de Stat și revisuirea Constituțiunii.

Declarațiunea adaogă apoi: «Politica noastră externă,—și pe acest teren, evenimente neuitate atestă că toate disidențele dispar,— se va inspira tot-deauna de ceea-ce comandă demnitatea unei națiuni, destul de puternice pentru a proclama, că voiește cu sinceritate pacea și pentru a apăra, pe ori-ce punct al globului, drepturile sale și interesele comerțului și industriei sale. Guvernul speră că prevențiunile vor dispărea, că el va convinge pe adversarii săi prin lealitate, tăria limbajului și tăria rezoluțiilor sale; și că va obține o majoritate permanentă în parlament, care va fi decisă să servească aceași cauză».

Declarațiunea a fost călduros aplaudată de toate partidele, afară de socialiști. D-l Paschal Grousset, socialist, a depus imediat o cerere de amnistie generală. D-l Raynal, ministru de interne, a reclamat discuțiunea ei imediată, care a fost primită de Cameră. D-l Raynal, răspundând oratorilor socialiști și bulangiști, a combătut apoi amnistia generală, care ar folosi culpabililor de crime în contra patriei; el a dis, că este suficient a se acorda amnistie numai lucrătorilor de mine condamnați.

Ministrul va lucra fără slăbiciune, va lua măsuri energice contra revoluționarilor. (Aplause la centru, întreruperi la extrema stîngă).

Discuțiunea generală s'a închis apoi și Camera a refuzat cu 257 voturi contra 226 de a trece la discuțiunea pe articole.

D-l Spuller a citit declarațiunea ministerială și la Senat. Acolo cu toate că unele pasaje au fost aplaudate, declarațiunea a fost primită cu receală.

AUSTRO-UNGARIA

D-l Wekerle, ministrul-președinte unguresc, a declarat erî în Camera din Pesta, în timpul discuțiunii budgetului, că organizarea curții regale ungurești, acordată deunădă de Împărat, pe cale legislativă este de prisos a se face; trebuie însă veghiat ca personalul curții să nu urmeze o politică care se fie în contradicție cu constituțiunea. Ungaria nu poate face nici o obiecțiune contra organizațiunii actuale a cancelariei regale, care nu este o autoritate publică, dar care este destinată serviciului personal al Majestății Sale. Paragraful budgetului a fost primit în unanimitate.

STATELE-UNITE

Mesagiul adresat de d-l Cleveland, președintele Statelor-Unite, Congresului din Washington, accentuează neutralitatea imparțială a Statelor-Unite față cu Brasilia; face să re-

iasă marile interes ce au Statele-Unite, ca să se sfârșească canalul Nicaragua, desaprobată cu desăvîrșire conduita ministrului Statelor-Unite la Havai și anunță că, un alt ministru a fost însărcinat să restabilească pe cât se poate *statul quo*. Mesagiul insistă asupra necesității unui program financiar stabil; declară că reforma tarifelor trebuie să cuprindă reducțiunea taxelor de importațiune pentru articolele cele mai necesare și desființarea restricțiilor privitoare la importațiunea materiilor prime necesare industriilor americane.

ELVEȚIA

A 16-ea perioadă legislativă a adunării federale s'a deschis erî. Consiliul Național s'a constituit. Consiliul Statelor a ales de d-nul Munzinger președinte, și pe d-nul Torrente, vice-președinte.

SERBIA

Generalul Gruitch a fost însărcinat erî cu formarea cabinetului. El a avut convorbiri lungi, de mai multe ceasuri, cu diferiții miniștri din cel din urmă cabinet, cu biroul clubului radical și cu d-nul Pacu. (?)

ANLGIA

În urma refuzului proprietarilor de mine din Glasgow (Scoția) de amări salariile, 17.000 de minori amenință să înceapă greva.

— Învățătul Profesor Tyndall a murit erî în Londra.

RUSIA

O depeșă din Petersburg anunță, că comerțul Rusiei din Europa de la 1 Octombrie 1893 în coace prezentă la exportațiune 395.910.000 ruble contra 316.836.000, în 1892 și la importațiune 314.391.000 ruble contra 272.864.000 în același period din anul trecut.

BIBLIOGRAFIE

A eșit de sub tipar romanul „Dan” de d-nul Vlăduță, un frumos volum, asupra căruia vom reveni.

Acte și documente din Corespondența diplomatică a lui Mih. Cogălniceanu,—publicate de Vasile M. Cogălniceanu. — A ieșit așî de usb tipar și fascicula III-a volumului I.

LIBRARIA SCOALELOR

G. SFETEA

Bucuresci. — În fața grădinei St. Gheorghe. — Bucuresci

CĂRȚI de școlă și literatură

Obiecte de birou și Registre comerciale

Colori de pictură și aquarele

Toate necesarele desenului și picturii

MARE COLECȚIE DE MODELE

și un bogat asortiment de

FOTOGRAFII ORIGINALE

reprezentând diferite grupe, scene și peisaje românești

Catalogul librăriei și cel de colorii ustensile se trimit la cerere gratis și franco.

Coartă între lucrători

În seara de 8 Noembrie a. c., lucrătorii de la linia ferată în construcție Fetești-Cernavoda, anume Neculae Săulescu, Tudor Colominschi și Anghel Popescu, bând în cantina lui Petreț, din balta Fetești, s'au luat la ceartă; acolo venind supraveghiatorul de lucrători, Ioan Georgescu, cu o armă pe spate, ce o purta de obicei, a voit să îi liniștească, și, schimbându-se între dânsii vorbe insultătoare, s'au luat la bătaie cu toții, în care timp arma lui Georgescu s'a descărcat și a împușcat pe unul dintr'ênșii, anume Anghel Popescu, care a murit imediat.

Casul s'a comunicat parchetului, înaintându-se și acuzatul.

Sr.

ȘTIRI TELEGRAFICE

Coburg, 4 Decembre. — Gazeta din Coburg anunță că ducele de Coburg a renunțat la funcțiunile sale de membru în consiliul privat al Marei Britanii.

Abazzia, 4 Decembre. Starea d-lui Dokici s'a îmbunătățit.

CRONICA

Mai mulți membri ai consiliului de administrație ai societății «Unirea», neprezentându-se la judecata procesului, pe care li l-a intentat, d-l Pană Buescu, procesul s'a amânat din noți pe ziua de 10 decembrie.

Societatea macedo-română din București a decis să înființeze două școli în Macedonia.

La examenul pentru gradul de maior au reușit—din artilerie—următorii domni căpitanii: Paraschivescu, N. Popovici, V. Ionescu, G. Paladi Parapeanu și Mircescu.

Diarele din Viena povestesc despre un atentat neisbutit contra prințului Bulgariei.

Un oare-care Ivanof, fost locotenent în armata bulgară, care fugise în Rusia cu niște bani din casa regimentului său, și fratele acestuia, student din Sofia, pusese la cale atentatul. Au fost însă arestați mai înainte de a-l fi scârșit.

Anul acesta a plecat din portul Brăila mai multe vapoare cu cereale ca ori când. Numai până acuma deja s'au expedit peste șase sute de vapoare mari, care au încărcat fie-care de la 7000—9000 kile, afară de șlepurii, care pleacă regulat la Sulina unde se încarcă vapoarele cele mari care nu intră în Dunăre. Prețurile cu tot exportul mare nu s'au ridicat. Se speră că activitatea din port va dura până pe la mijlocul lui Decembre.

S'au acordat avantajele legii pentru încurajarea industriei naționale următoarelor fabrici: Naf-tali (cherestea) din Galați; Societatea în comandită din Brăila, pentru fabricarea de ciment; Ludvig-Loziek (paste făinoase) din Galați; și Artony C-nie (turnătorie) din Iași.

Duminecă au ars două case în Sinaia. Focul a izbucnit în casa d-lui Nicolau, de unde s'a întins la o casă vecină a d-lui Dumitrescu. Ambele au ars cu desăvârșire.

D-l de Bülow, trimis extraordinar și ministru

plenipotențiar al Germaniei, a tremis M. S. Regelui o scrisoare de felicitare din partea Imperatorului Germaniei, ca răspuns la notificarea ce i s'a făcut de către Suveran al nostru pentru născerea Principelui Carol.

Regele a priimit din partea Imperatorului Austriei o scrisoare prin care îi notifică căsătoria A. S. I. și R. Archiducelui Iosef August cu A. S. R. Prințesa Augusta-Maria-Luisa de Bavaria.

A. S. R. Prințele Ferdinand a primit să fie protectorul Societății vânătorilor di București.

S'au dizolvat de către ministrul de interne consiliile comunale rurale din Carpeni (Dolj) Fântânele-Negre (Mehedinți), Cosmești (Tecuci), și Costinenii-mari (Rim.-Sărat).

S'au arestat în Craiova și s'au estradat în Sârbia prin Turnu-Severin, un oare-care Spirea Cadta și nevastă-sa Elena, acușați că au ucis pe locotenentul sârb Velimir Todici.

O depeșă din Viena cu data de 4 Decembre anunță, că Duminecă seara a avut loc un prânz la Curte; printre invitații au fost ministrul și atașatul militar Român.

Eri a venit la Cameră proiectul de lege asupra Băncii agricole. După o lungă discuțiune, în care d-nii Balș, Stolojan și Fleva au combătut proiectul de lege, iar d-nii I. Miculescu, raportor al legii, și d-l M. Ghermani ministru de Finanțe au susținut legea, discuțiunea s'a închis, rămânând ca astăzi să se voteze luarea în considerație.

DIN CORPURILE LEGIUITOARE

CAMERA

Sedinta de la 23 Noembre.

Presinți 110 d-ni deputați:
Se fac formalitățile obicinuite.

D. Rosnovanu, președintele comisiei de verificare a titlurilor, comunicând că d. Tutov nu vine să ia parte la lucrările comisiei, se alege d. Isăcescu.

Se votează luarea în considerație a proiectului de lege pentru înființarea băncii agricole cu 97 voturi pentru și 19 voturi contra.

Articolul I se votează fără nici o discuțiune.

La articolul II d. Poenaru Berdea cere cuvântul și spune că va propune un amendament să se ridice capitalul băncii agricole de la 5 la 10 milioane, iar la cas de nevoie să se ridice la 30 de milioane.

Punându-se la vot amendamentul, este respins.

D-nul *Ministru de finanțe* spune, că este de ajuns capitalul de 5 milioane condus bine, căci cu ajutorul bonurilor de casă operațiunea este de 10 milioane. Se votează articolul II și III cum sunt în proiect.

D-nul Poenaru Berdea propune un articol adițional: că ori-ce bancă particulară instituită conform legii se va bucura de aceleași drepturi.

Comitetul delegațiilor respinge acest amendament.

D-nul *A. Stolojan* susține amendamentul. De asemeni și d-nul *N. Fleva*.

D-nul *M. Ghermani* spune că această bancă nu e monopol, dar când corpurile legiuitoare vor voi a influența credite nu are de cât să le înființeze cu votul camerei și prin o lege nouă.

ULTIME INFORMAȚIUNE

Pentru aniversarea împlinirii vârstei de 70 de ani D. Lascar Catargiu s'a decis să se dea un banchet de 100 de tacâmuri

La Cameră ați era mare ceartă între D. Popovici și Dobrescu—Argeș. D-l Popovici a dat lui Dobrescu un amendament iscălit de 30 de deputați spre a-l depune ați pe biuro; dar Dobrescu nu l'a depus.

De aci ceartă între acești doi domni.

Poliția capitalei a reușit a descoperi pe încașatorul d-lui Mărgăritescu, un a nume Cohen, care fugise din București dupe-ce încasase suma de peste șase mii de lei.

Cohen petrecea liniștit în Berlin și voia să plece în America.

El va fi adus în țară imediat ce se vor termina actele pentru extradare.

Din Macin se telegrafiază poliției noastre că un individ Dumitru Ivanov a furat suma de 2400 lei de la negustoru Ghirbanoff și a dispărut.

În Moldova zăpada a acoperit de vr'o trei degete toate câmpurile. Zăpada a cădută la timp, căci toate arăturile și semănăturile erau făcute.

În comuna Scorțeni din județul Buzău, locuitorii s'au opus eri la înmormântarea unui țigan, sub cuvint că acesta este neimpămentenit și cimitirul e pe locul lor.

Intervenind autoritatea, a liniștit pe sătenii.

A. A. L. L. prințul Ferdinand și prințesa Maria, au asistat aseară la reprezentația operei *Ballo in Maschera*.

În pădurea Crețulești, lângă comuna Ștefănești, s'a găsit cadavrul unui caporal din reg. No. 6 de artilerie.

S'a numit o anchetă să cerceteze această a-facere.

Poliția Capitalei a reușit a pune mâna pe o asociație de hoți de cai.

Sâmbătă seara pe la orele 11 un sergent, prindând pe un țigan cu un cal de furat, l'a dus la poliție unde, luându-i-se interogatoriul s'a descoperit că țiganul Ioan Vasile era în tovărășie cu Anghel Toma, cărciumar din strada Șerban-Vodă No. 230.

Anghel Toma, femeia lui și țiganul Vasile sunt arestați.

Tot cu această ocazie un comisar, ducându-se să facă perchiziție la Stoica Laar, locuitor în câmpul Luther, la spatele gării Filaret, Stoica când bătu comisarul la ușă să i se deschidă, cine-va sări pe fereastră.

Comisarul se repezi și puse mâna pe cel ce fugea, dar acesta scoase un cuțit cu care însă nu se folosi de oare-ce comisarul i-l luă; atunci necunoscutul trase mai multe focuri de revolver, dar nu atinse pe comisar, și dispăru. Se află apoi că cel ce dispăruse era vestitul hoț evadat din Ocne, Marunțelu.

ULTIME TELEGRAME

Agenția Română

Constanti: opole, 5 Decembrie. — Carantina pentru proveniențele României ce vin prin Dunăre sau prin Marea Neagră a fost redusă la 5 zile. Carantina va fi făcută la Sinope.

Răspundător pentru redacție Ion Slavici.

ACTE ȘI DOCUMENTE

din

CORESPONDENȚA DIPLOMATICĂ

a lui

Mihail Kogălniceanu

relativă la

RESBOIU INDEPENDENȚEI ROMÂNIEI 1877-78

publicate de

Vasile M. Kogălniceanu

Apărute până acum primele 3 fascicule din vol. I.

LIBRARIA IG. HAIMANN, BUCURESCI

Cu începere de la 19 Noembrie 1893 punem în vânzare regulat în fie-care Sămbătă câte o fasciculă din

Fie-care fasciculă coprinde 4 coli din scrierile autorilor Români și traduceri din scriitori străini însemnați, și se vinde cu 50 de bani în totă țara. Abonamentele se plătesc înainte și se fac numai direct la noi.

Prețul unei fascicule de 4 coli, 50 bani

Biblioteca Română Contemporană

APARE ÎN FIE-CARE SÂMBĂȚĂ

Biblioteca Română Contemporană are de scop a mijloci răspândirea cărților românesce, oferindu-le cu un preț foarte scăzut.

Biblioteca Română Contemporană înlesnesce tutulor formarea de biblioteci românesce, cu o cheltuială de 40—50 bani pe săptămână numai.

ABONAMENT pentru 50 fascicule, 20 lei

" " " 25 " 11 "

trimise franco în totă țara.

IG. HAIMANN, LIBRAR-EDITOR
BUCURESCI

Fie-care fasciculă e broșată ast-fel ca să permită desfacerea coilelor și strângerea lor în volume separate, formând ast-fel opere întregi de o valoare împătrită de cât cea plătită pentru fasciculele.

Primele fascicule vor coprinde, între altele: **Trubadurul** de Delavrancea, **Năpasta** de Caragiale, **Influența împrejurărilor** de Lamarck, **Basmele** lui Stăncescu, **Poesiile** lui Neculai Iorga, Carol Scrob și a altor poeți români vestiți, **Literatura populară română** de Dr. Gaster, **Conferințele Atheneului Român**, etc. etc. etc.

CEL MAI SUPERB CADOU DE CRĂCIUN ȘI ANUL NOU

COLECȚIUNEA REVISTEI

AMICUL COPIILOR

PE ANII 1891—92—93

DOUĂ VOLUME ÎN CUARTO, PESTE 1.500 PAGINI TEXT

Având peste 400 de tablouri!! — Cu preț de 10 lei

Aceste volume conțin: Un roman pentru copii, scris de D-ra Julia B. Hasdeu; Un cântec de leagăn (cuvinte de D-ra Julia B. Hasdeu, muzica de G. Ștefănescu, profesor de conservator); o mulțime de nuvele, istorioare, povești, basme, anecdote, descrieri de voiagiuri, din viața animalelor, păsărilor și insectelor, poezii, șarade, enigme, etc.

Depus spre vânzare numai la librăria I. V. SOCEC.

FONDERIA DE LITERE

MAȘINI NOUI
DIN FABRICA
FOUCHER FRÈRES
DIN
PARIS

THOMA BASILESCU

BUCUREȘTI

MATRIȚE ORIGINALE
DIN
AMERICA
FRANȚA
GERMANIA
ITALIA

PESTE 30.000 MATRIȚE ORIGINALE
DE DIFERITE CARACTERE
LATINE, GERMANE, RUSE, BULGARE, GRECE, EBRAICE

FURNITURI COMPLETE PENTRU INSTALAȚIILE NOI DE STABILIMENTE TIPOGRAFICE

NOTE MUZICALE ȘI LITRE CYRILICE PENTRU CĂRȚI BISERICESCII

COLECȚIUNI NOUI DE ORNAMENTE

Prețurile Stabilimentului sunt cu 25% mai estine de cât ale tuturor fabricilor din străinătate, osebitt de speșele de vamă și transport.

Se primește în schimb material veștit cu prețuri avantajoșe

BOGAT ASORTIMENT ÎN LITERE
DE
FANTEZIE, TITLURI, CALIGRAFICE, GOTICE, FLORATE, ETC. ETC.

CLIȘERIE
ULTIMUL SISTEM ÎN METAL ȘI GALVANOPLASTIE

LINI DE METAL, TAIATE SISTEMATIC

REGLEȚI, QUADRAȚI ȘI TOT FELUL DE ALBITURI

Condițiuni favorabile în plăți

Compoșita și clișeuł din fonderia Thoma Basileșcu.

B. D. ZISMAN

DEPOSITARUL GENERAL DE LA

COMPANIA AMERICANA

BUCUREȘCI. — Calea Victoriei, No. 44. — BUCUREȘCI

(lângă farmacia Brus, vis-à-vis de Luvru)

MAȘINE DE CUSUT neîntrecute în SOLIDITATE, LUCRARE ȘI ELEGANȚA

Premiate la tôte expoșițiunile cu primele Medalii și Diplome de onôre
Peste 5 milioane sunt în întrebuintare. — Garanție pe 5 ani.

Biciclete de siguranță „SPORT” din cari am vândut peste 400 bucăți în România fiind cele mai apreciate în străinătate! Mers ușor! Eleganță completă! Cea mai mare soliditate!

VÎNZARE ÎN RATE

Cataloșe și informațiuni GRATIS și FRANCO, rugând a comunica ce anume voiți să cumpărați.